
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2025

Ομιλία Υπουργού ΚΚΠΠ Γιάννη Κεφαλογιάννη

25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2025

Κυρίες και κύριοι, εκλεκτοί προσκεκλημένοι,

Αυτό που μόλις είδαμε δεν είναι ένα ψηφιακό εφέ. Δεν είναι σκηνή από ντοκιμαντέρ ή κινηματογραφική παραγωγή.

Είναι ένας πυροστρόβιλος — ένα εξαιρετικά επικίνδυνο φαινόμενο, που δημιουργείται όταν η θερμότητα, οι άνεμοι και οι συνθήκες της πυρκαγιάς ενώνονται με έναν τρόπο εκρηκτικό.

Μέχρι πριν λίγα χρόνια, τέτοιες εικόνες βλέπαμε κυρίως στην Καλιφόρνια, στην Αυστραλία ή στον Καναδά. Τις χαρακτηρίζαμε «εξαιρέσεις». Και τις παρακολουθούσαμε από απόσταση.

Το περασμένο καλοκαίρι όμως, αυτό το φαινόμενο καταγράφηκε εδώ. Στον Φενεό. Στην Ελλάδα. Και δεν ήταν η πρώτη φορά.

Αυτές οι εικόνες θυμίζουν κάτι που όλοι γνωρίζουμε, και κανείς πλέον δεν μπορεί να αρνηθεί:

η κλιματική κρίση δεν είναι μια απειλή του μέλλοντος — είναι μια πραγματικότητα που ήδη επηρεάζει τη χώρα μας.

Φαινόμενα που άλλοτε θεωρούσαμε ακραία, σπάνια ή «ξένα» γίνονται όλο και πιο συχνά, πιο έντονα και πιο απρόβλεπτα. Η εξαίρεση τείνει να γίνει κανονικότητα, και βέβαια, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά πανευρωπαϊκά.

Η φετινή αντιπυρική περίοδος καταγράφεται ως η χειρότερη χρονιά στην ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Πολιτικής Προστασίας από το 2006 μέχρι σήμερα.

Σε επίπεδο Ε.Ε., οι καμένες εκτάσεις ξεπέρασαν τα 10,3 εκατομμύρια στρέμματα, σημειώνοντας ένα νέο ιστορικό ρεκόρ. Σχεδόν όλες οι μεσογειακές χώρες δοκιμάστηκαν έντονα και για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Χώρες όπου υπάρχει εμπειρία, υποδομή και μακρά ιστορία διαχείρισης πυρκαγιών, όπως η Ισπανία, είχε περίπου τετραπλασιασμό των καμένων εκτάσεων.

Στην Πορτογαλία, τα καμένα στρέμματα σχεδόν τριπλασιάστηκαν.

Αντίστοιχη εικόνα στη Γαλλία και στην Ιταλία — αλλά και στην ευρύτερη γειτονιά μας: από την Αλβανία έως την Τουρκία και από τη Σερβία έως την Κύπρο.

Το ανησυχητικό στοιχείο ωστόσο, δεν είναι μόνο το μέγεθος των καμένων εκτάσεων.

Είναι και η γεωγραφική μετατόπιση του κινδύνου.

Οι δασικές πυρκαγιές δεν αποτελούν πια ένα μεσογειακό φαινόμενο.

Χώρες που παραδοσιακά θεωρούνταν εκτός υψηλού κινδύνου, κατέγραψαν εκρηκτικές αυξήσεις σε σχέση με τον μέσο όρο της περιόδου 2006–2024.

Ακόμη και σε χώρες του ευρωπαϊκού βορρά — όπως η Δανία, η Γερμανία, η Νορβηγία, η Ολλανδία — οι καμένες εκτάσεις ήταν μέχρι και οκτώ φορές περισσότερες από τα προηγούμενα χρόνια.

Για να δώσουμε την εικόνα και με έναν πιο απτό και παραστατικό τρόπο, το Ηνωμένο Βασίλειο κατέγραψε φέτος παραπάνω καμένα στρέμματα από ό,τι η Ελλάδα.

Είναι ίσως η πιο ξεκάθαρη απόδειξη πως η κλιματική κρίση μετατρέπει όλη την Ευρώπη σε μια ενιαία ζώνη υψηλού κινδύνου, χωρίς γεωγραφικές ή κλιματικές εξαιρέσεις.

Μέσα σε αυτή τη δύσκολη ευρωπαϊκή εικόνα, η Ελλάδα εμφανίζει μια διαφοροποιημένη τάση:

λιγότερες πυρκαγιές και μικρότερη καταστροφή.

Συνολικά, καταγράφηκε μια μείωση των καμένων εκτάσεων κατά 5% σε σχέση με τον μέσο όρο της τελευταίας εικοσαετίας και μια μείωση των δασικών πυρκαγιών κατά 14%.

Αυτό, βεβαίως, δεν σημαίνει ότι δεν είχαμε δύσκολες στιγμές. Κάθε άλλο — όπως θα δούμε στη συνέχεια.

Σημαίνει όμως ότι η προετοιμασία, ο σχεδιασμός και — πάνω απ' όλα — η δουλειά χιλιάδων ανθρώπων μπορούν να αποδίδουν μετρήσιμα αποτελέσματα.

Και μάλιστα, σε ένα πυρομετεωρολογικό περιβάλλον εξαιρετικά δυσμενές — αν όχι πρωτόγνωρο.

Για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι, ο δείκτης που βλέπετε θα μπορούσε να μεταφραστεί στα ελληνικά ως δείκτης δριμύτητας μιας δασικής πυρκαγιάς. Δεν μετρά πόσες πυρκαγιές εκδηλώθηκαν, ούτε πόσο πιθανό είναι να ξεκινήσουν.

Μετρά κάτι διαφορετικό: το πόσο ώριμο είναι το περιβάλλον, ώστε αν ξεκινήσει μια φωτιά, να μπορεί να εξελιχθεί γρήγορα σε μεγάλη και δύσκολη πυρκαγιά.

Με απλά λόγια, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο δείκτης μάς δείχνει «τη φωτιά πριν τη φωτιά».

Όσο αυτός ο δείκτης ανεβαίνει, τόσο πιο εύφλεκτη γίνεται η καύσιμη ύλη.

Έτσι, αν ξεκινήσει μια πυρκαγιά, πρώτον, αυτή έχει μεγαλύτερη πιθανότητα να εξελιχθεί σε έντονη και ανεξέλεγκτη,

Και δεύτερον, τείνει να έχει μεγαλύτερη διάρκεια και σφοδρότητα.

Αυτό προφανώς συνεπάγεται πως τα κρίσιμα χρονικά περιθώρια επιχειρησιακής επέμβασης γίνονται όλο και πιο μικρά.

Όπως μπορείτε να παρατηρήσετε, το 2025 ο δείκτης δριμύτητας κινήθηκε σταθερά πάνω από τον ιστορικό μέσο όρο — όχι μόνο μέσα στο καλοκαίρι, αλλά και τον Μάιο και μέσα στο φθινόπωρο.

Μέχρι και τα τέλη Σεπτεμβρίου είχε αγγίξει το ιστορικό υψηλό των τελευταίων 20 ετών.

Μπορούμε επομένως με επιστημονική τεκμηρίωση να πούμε αυτό που όλοι εμπειρικά διαπιστώνουμε:

η περίοδος αυξημένου κινδύνου δεν περιορίζεται πια στους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Ξεκινά νωρίτερα και τελειώνει αργότερα. Και αυτό δεν πρέπει ποτέ να το ξεχνάμε.

Η νέα κλιματική πραγματικότητα επιβεβαιώνεται, βέβαια, και με βάση έναν άλλο δείκτη που είναι πολύ πιο γνώριμος σε όλους μας: τον δείκτη πρόβλεψης κινδύνου πυρκαγιάς.

Την προηγούμενη δεκαετία, από το 2010 μέχρι το 2020, η Ελλάδα είχε όπως βλέπετε κατά μέσο όρο 33 ημέρες τον χρόνο με πολύ υψηλό κίνδυνο πυρκαγιάς, δηλαδή κατηγορίας 4 ή 5.

Από το 2021 μέχρι το 2024, αυτές οι ημέρες έγιναν 45. Δηλαδή, είχαμε περίπου 30% μεγαλύτερη επικινδυνότητα σε σχέση με πριν.

Το 2025, τη χρονιά που εξετάζουμε, είχαμε 43 ημέρες πολύ υψηλού κινδύνου κατηγορίας 4 ή 5

Το πιο εντυπωσιακό όμως είναι ότι φέτος είχαμε 6 ημέρες του ανώτατου επιπέδου κινδύνου — κατηγορίας 5. Για να καταλάβουμε τη σημασία του, πρέπει να επισημάνουμε ότι

ο μέσος όρος της τελευταίας δεκαετίας ήταν μόλις μία ημέρα τον χρόνο.

Αυτό είναι, κυρίες και κύριοι, το πυρομετεωρολογικό περιβάλλον μέσα στο οποίο το Πυροσβεστικό Σώμα και ο μηχανισμός Πολιτικής

Προστασίας κλήθηκε να αντιμετωπίσει τις περίπου 5.200 πυρκαγιές, κατά την αντιπυρική περίοδο, δηλαδή από 1η Μαΐου μέχρι και 31 Οκτωβρίου.

Όπως μπορείτε να διαπιστώσετε από την κόκκινη στήλη, το 84,3% των πυρκαγιών — δηλαδή πάνω από 8 στις 10 — ελέγχθηκαν πριν ξεπεράσουν τα 10 στρέμματα.

Αν δούμε το διευρυμένο όριο, προσθέτοντας και την κίτρινη στήλη μέχρι τα 100 στρέμματα, το ποσοστό φτάνει περίπου στο 97%.

Η συντριπτική πλειονότητα, επομένως, των πυρκαγιών στη χώρα μας περιορίστηκαν σε μικρή έκταση — πριν γίνουν μεγάλες.

Αυτό εξηγείται σε ένα σημαντικό από ορισμένους επιχειρησιακούς δείκτες.

Ειδικότερα,

το 84% των πυρκαγιών σβήνει κατά μέσο όρο μέσα σε 2 ώρες και 18 λεπτά.

και, ακόμη πιο σημαντικό, ο μέσος χρόνος πρώτης προσβολής είναι 14 λεπτά και 12 δευτερόλεπτα.

Δηλαδή: σε λίγο περισσότερο από ένα τέταρτο της ώρας, κατά μέσο όρο από τη στιγμή που ξεκινά μια πυρκαγιά, η πρώτη δύναμη βρίσκεται ήδη στο σημείο και επιχειρεί.

Αν δούμε τώρα πιο προσεκτικά πού και πώς εκδηλώθηκαν οι πυρκαγιές στη χώρα, προκύπτει ένα πολύ σημαντικό συμπέρασμα:

οι πυρκαγιές δεν εμφανίζονται τυχαία και δεν κατανέμονται ομοιόμορφα στον χάρτη.

Υπάρχει μια ξεκάθαρη χωρική συγκέντρωση.

Συγκεκριμένα, πέντε περιφέρειες — η Ανατολική Μακεδονία και Θράκη, η Θεσσαλία, η Δυτική Ελλάδα, η Πελοπόννησος και η Κεντρική Μακεδονία — συγκεντρώνουν πάνω από το 60% των συνολικών περιστατικών.

Αυτό δεν είναι τυχαίο. Συνδέεται με το είδος της γης, τη γεωργική δραστηριότητα, αλλά και με τη μεγάλη παρουσία χορτολιβαδικών και αγροτικών καύσιμων υλών.

Το δεύτερο σημαντικό στοιχείο είναι η αιτία.

Για να είμαστε ξεκάθαροι, μιλάμε για λειτουργική αιτία — όχι προφανώς για κάποιο οργανωμένο εμπρησμό,

καθώς οι πιο συχνές αιτίες σχετίζονται με καύση υπολειμμάτων καλλιεργειών, καλαμιών, καθαρισμούς αγρών και γενικότερα εργασίες σε αγροτικές ζώνες.

Ένα τρίτο συμπέρασμα αφορά τους δήμους.

Υπάρχει μικρός αριθμός δήμων που εμφανίζουν πολύ υψηλή συχνότητα περιστατικών.

Για την ακρίβεια, 10 δήμοι της χώρας παράγουν σχεδόν το 22% των πυρκαγιών.

Αυτή η στατιστική πληροφορία — μπορεί και πρέπει να γίνει εργαλείο πολιτικής.

Μπορεί δηλαδή να μας δώσει τη δυνατότητα να σχεδιάσουμε δράσεις στοχευμένα, εκεί που υπάρχει πραγματικός και επαναλαμβανόμενος κίνδυνος — και όχι οριζόντια, παντού και με τον ίδιο τρόπο.

Τέλος, υπάρχει και η χρονική διάσταση:

Εδώ τα περιστατικά εμφανίζουν επαναλαμβανόμενα μοτίβα, ανάλογα με την περιοχή και τη χρήση γης.

Στις περιοχές με γεωργική δραστηριότητα, οι πυρκαγιές κορυφώνονται στην έναρξη αλλά και στο τέλος της καλλιεργητικής περιόδου, κυρίως τον

Μάιο, και στη συνέχεια τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο, όταν διαχειρίζονται υπολείμματα καλλιεργειών, κάλαμοι, καλαμιές και χόρτα.

Εδώ ο κίνδυνος δεν καθορίζεται από τον καιρό — αλλά από τον άνθρωπο.

Στις χορτολιβαδικές εκτάσεις, ο ρυθμός των περιστατικών ακολουθεί την πορεία της ξηρασίας.

Ο κίνδυνος αυξάνεται από τον Ιούνιο και κορυφώνεται τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο, όταν η βλάστηση έχει πλέον αφυδατωθεί και μετατρέπεται σε εξαιρετικά εύφλεκτη ύλη.

Τέλος, στις ορεινές και δασικές ζώνες, η χρονική υπογραφή είναι διαφορετική: τα περιστατικά εκδηλώνονται συχνότερα όταν συμπέσουν υψηλές θερμοκρασίες, ξηρή ατμόσφαιρα και άνεμοι, με κορύφωση και εδώ τον Ιούλιο και τον Αύγουστο, αλλά με αυξημένο κίνδυνο εξάπλωσης και τον Σεπτέμβριο, όταν οι συνθήκες παραμένουν δυσμενείς.

Αυτές οι πυρκαγιές τις περισσότερες φορές ελέγχονται από την Πυροσβεστική Υπηρεσία γρήγορα.

Όμως, και αυτό είναι κρίσιμο, παρότι μικρές, επιβαρύνουν συνεχώς το σύστημα.

Κρατούν δυνάμεις απασχολημένες.

Διασπούν το επιχειρησιακό δυναμικό.

Και πολλές φορές — ιδίως όταν έχουμε πολλές τέτοιες εστίες την ίδια ημέρα — μειώνουν τα διαθέσιμα μέσα για εκείνες τις λίγες, αλλά επικίνδυνες πυρκαγιές που μπορούν να εξελιχθούν σε μεγάλα μέτωπα.

Με απλά λόγια:

δεν είναι τόσο οι μικρές φωτιές το πρόβλημα — είναι ο αριθμός τους και το γεγονός ότι απορροφούν χρόνο, ανθρώπους και μέσα.

Και όταν αυτό συμβαίνει σε ημέρες υψηλού κινδύνου, κάθε πόρος (ανθρώπινος, οχήματα, εναέρια) που απασχολείται σε μια μικρή φωτιά, είναι ένας πόρος που δεν βρίσκεται διαθέσιμος για την επόμενη, πιο επικίνδυνη.

Αυτός ο συνεχής κατακερματισμός δυνάμεων είναι μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει διαχρονικά το σύστημα της Πολιτικής Προστασίας.

Χρειάζεται, επομένως, καλύτερη ενημέρωση και εκπαίδευση στους ανθρώπους της υπαίθρου, ώστε καθημερινές πρακτικές να μη μετατρέπονται σε αιτίες πυρκαγιών.

Και χρειάζεται πιο συστηματική διαχείριση της καύσιμης ύλης, εκεί όπου αυτή συσσωρεύεται και δημιουργεί κίνδυνο.

Όσο σημαντικό και αν είναι το γεγονός ότι η μεγάλη πλειονότητα των πυρκαγιών περιορίστηκε γρήγορα, δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι η εικόνα δεν είναι μόνο αυτή.

Κάθε αντιπυρική περίοδος — και ιδιαίτερα η φετινή — έχει τις δύσκολες στιγμές της.

Στιγμές που δοκιμάζουν τις αντοχές των ανθρώπων που επιχειρούν, τις δυνατότητες και τα όρια ακόμη και του πιο άρτια οργανωμένου μηχανισμού.

Φέτος, αντιμετωπίσαμε συνολικά εννέα μεγάλες πυρκαγιές, δηλαδή πυρκαγιές που ξεπέρασαν τα 10.000 στρέμματα.

Οι περιοχές αυτές ήταν:

η Χίος — δύο φορές, τον Ιούνιο και τον Αύγουστο — ο Γυμνότοπος στην ευρύτερη περιοχή της Πρέβεζας και της Άρτας, τα Κύθηρα, η Δυτική Αχαΐα, η Ζάκυνθος, ο Φενεός στην Κορινθία, η Κερατέα στην Αττική και ο Πισσώνας στην Εύβοια.

Αν δούμε τις μεγάλες πυρκαγιές σε βάθος χρόνου, προκύπτει ένα ενδιαφέρον αλλά και σύνθετο συμπέρασμα.

Την τελευταία εικοσαετία, η μέση καμένη έκταση ανά μεγάλη πυρκαγιά ήταν περίπου 58.000 στρέμματα.

Φέτος, το 2025, η αντίστοιχη τιμή είναι περίπου 29.000 στρέμματα — δηλαδή σχεδόν 50% μικρότερη.

Αυτό σημαίνει ότι, παρά τις πολύ δύσκολες συνθήκες, οι φετινές μεγάλες πυρκαγιές άφησαν μικρότερο αποτύπωμα σε καμένες εκτάσεις σε σχέση με το παρελθόν.

Όμως υπάρχει και μία ακόμη σημαντική παράμετρος: το 2025 είχαμε περισσότερες μεγάλες πυρκαγιές — περίπου 50% περισσότερες — σε σχέση με τον μέσο όρο της περιόδου 2005–2024.

Με απλά λόγια:

είχαμε περισσότερες μεγάλες φωτιές, αλλά η κάθε μία από αυτές κατέκαψε μικρότερη έκταση απ' ό,τι στο παρελθόν.

Αυτό δείχνει ότι το επιχειρησιακό σύστημα μπορεί πλέον να συγκρατεί μεγάλα περιστατικά και να περιορίζει την εξάπλωσή τους — αλλά ταυτόχρονα επιβεβαιώνει πως το περιβάλλον κινδύνου είναι πιο απαιτητικό και δοκιμάζει πιο συχνά τα όριά μας.

Αν μέσα στη φετινή περίοδο υπάρχει μία ημέρα που συμπυκνώνει όλη τη δυσκολία, τον κίνδυνο και την προσπάθεια αυτής της χρονιάς, αυτή είναι η 12η Αυγούστου.

Η εικόνα που βλέπετε είναι από το σύστημα Engage του Εθνικού Κέντρου Επιχειρήσεων.

Εκείνη την ημέρα, το Πυροσβεστικό Σώμα και η Πολιτική Προστασία κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν τον πρωτοφανή αριθμό των 86 πυρκαγιών ταυτόχρονα.

Από αυτές, οι τέσσερις εξελίχθηκαν σε μεγάλες πυρκαγιές:

στη Δυτική Αχαΐα, στη Ζάκυνθο, στη Χίο και στη Φιλιππιάδα.

Σε ορισμένες περιπτώσεις — όπως στη Δυτική Αχαΐα — δεν είχαμε μία πυρκαγιά.

Είχαμε τέσσερις διαφορετικές εστίες την ίδια ημέρα, σε διαφορετικές τοποθεσίες.

Και δεν ήταν μόνο οι δασικές πυρκαγιές.

Εκείνη την ίδια ημέρα, οι δυνάμεις κλήθηκαν να διαχειριστούν παράλληλα και 117 αστικά περιστατικά — συμβάντα που συνήθως δεν τα αναδεικνύουμε στο δημόσιο διάλογο, αλλά που επίσης απαιτούν χρόνο, μέσα και προσωπικό.

Αυτό δημιούργησε εκείνη την ημέρα έναν από τους μεγαλύτερους επιχειρησιακούς κατακερματισμούς που έχει αντιμετωπίσει ο Εθνικός Μηχανισμός Διαχείρισης Κρίσεων:

Δηλαδή, από τη Θράκη έως την Κρήτη και από τη Ζάκυνθο έως τη Χίο, δυνάμεις διασκορπισμένες σε διαφορετικά σημεία της χώρας, με συνεχείς μετακινήσεις, αναδιάταξη μέσων και ανάγκη για αδιάκοπο συντονισμό.

Ήταν μία ημέρα που όλα συνέβησαν ταυτόχρονα:

υψηλές θερμοκρασίες, έντονοι άνεμοι, χαμηλή υγρασία και μεγάλη ποσότητα καύσιμης ύλης.

Το βλέπετε άλλωστε και από τον δείκτη δριμύτητας, ο οποίος πλησίασε εκείνη την ημέρα το ιστορικό του μέγιστο.

Συνολικά, στις 12 Αυγούστου κάηκε το 65% των εκτάσεων που χάθηκαν όλο τον Αύγουστο.

Ήταν ένα πραγματικό stress test, με τέσσερις μεγάλες πυρκαγιές ταυτόχρονα, για το σύστημα Πολιτικής Προστασίας — το οποίο αξίζει ωστόσο να το δούμε συγκριτικά, έτσι ώστε να διαπιστώσουμε κατά πόσο ο μηχανισμός ανταποκρίθηκε και έχει βελτιωθεί.

Δεν είναι πολλές οι χρονιές στις οποίες το σύστημα χρειάστηκε να διαχειριστεί τέσσερις μεγάλες πυρκαγιές ταυτόχρονα — και μάλιστα σε τέτοιες κλιματικές συνθήκες.

Αν εξετάσουμε τις μεγάλες δασικές πυρκαγιές, δηλαδή εκείνες που ξεπερνούν τα 10.000 στρέμματα, διαπιστώνουμε ότι το 2025 βρίσκεται στο ίδιο επίπεδο με ορισμένες από τις πιο απαιτητικές περιόδους, όπως το 2007, το 2021 και το 2023.

Σε σχέση, ωστόσο, με χρονιές όπως το 2007, το 2021 και το 2023, η καμένη έκταση στη δυσκολότερη ημέρα του 2025 ήταν έως και 86% μικρότερη.

Με απλά λόγια:

Σε ένα περιβάλλον υψηλής πίεσης, με πολλαπλές μεγάλες εστίες ταυτόχρονα και με ιδιαίτερα δυσμενείς συνθήκες,

το Πυροσβεστικό Σώμα και, ευρύτερα, ο μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας κατάφεραν να κρατήσουν τον έλεγχο, να περιορίσουν την εξάπλωση και να μειώσουν το τελικό

Το αποτύπωμα ωστόσο των εννέα μεγάλων πυρκαγιών της φετινής αντιπυρικής περιόδου, δεν μετριέται μόνο σε στρέμματα.

Μετριέται — κυρίως — στο είδος του οικοσυστήματος που επηρεάστηκε.

Ένα τμήμα της έκτασης — περίπου 13% — αφορά ώριμο δάσος: οικοσυστήματα με υψηλή περιβαλλοντική αξία και μεγάλο χρόνο φυσικής ανάκαμψης.

Αυτές είναι περιοχές που απαιτούν εφεξής στοχευμένη προστασία, επιστημονική παρακολούθηση και προτεραιότητα στα σχέδια προστασίας και μεταπυρικής αποκατάστασης.

Το μεγαλύτερο μέρος — περίπου 6 στα 10 στρέμματα — αφορά θαμνώδεις και ποώδεις μεσογειακές εκτάσεις.

Πρόκειται για οικοσυστήματα με ισχυρή φυσική αναγεννητική ικανότητα — αρκεί να προστατευθούν από επανακαύσεις ή έντονη ανθρώπινη δραστηριότητα στο κρίσιμο διάστημα που ακολουθεί την πυρκαγιά.

Τα περισσότερα από αυτά αναγεννώνται μέχρι την επόμενη άνοιξη.

Τέλος, περίπου 19% της καμένης έκτασης αφορά αγροτικά μωσαϊκά και καλλιεργήσιμες ζώνες.

Εκεί, το αποτύπωμα είναι πρωτίστως οικονομικό και κοινωνικό: αφορά παραγωγή, εισόδημα, οικογένειες, μικρές επιχειρήσεις και τοπική οικονομία.

Γι' αυτό και είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι, από τις πρώτες κιόλας ώρες, η Διεύθυνση Αποκατάστασης Επιπτώσεων Φυσικών Καταστροφών

και η Διεύθυνση Κρατικής Αρωγής βρίσκονται δίπλα στις πληγείσες περιοχές — καταγράφοντας ζημιές, επιταχύνοντας διαδικασίες, στηρίζοντας νοικοκυριά, παραγωγούς και Δήμους που επλήγησαν.

Γενικότερα, αν δούμε συνολικά τη φετινή αντιπυρική περίοδο σε σύγκριση με τον μέσο όρο των τελευταίων δύο δεκαετιών, προκύπτει ένα καθαρό συμπέρασμα:

Η Ελλάδα, το 2025, είχε λιγότερες πυρκαγιές που έφτασαν ή απείλησαν ώριμο δάσος, και περισσότερες που περιορίστηκαν σε χορτολιβαδικές και θαμνώδεις ζώνες.

Αυτό δεν είναι απλώς μια στατιστική μετατόπιση· είναι ένδειξη ότι οι πυρκαγιές σταματούν νωρίτερα, πριν αποκτήσουν δασικό μέτωπο — εκεί δηλαδή όπου οι συνέπειες είναι πιο βαριές, πιο μακροχρόνιες και συχνά μη αναστρέψιμες.

Η μείωση των αμιγώς δασικών εκτάσεων — η οποία φτάνει σε ποσοστό πάνω από 76% σε σχέση με τον ιστορικό μέσο όρο — δείχνει ότι η συνδυασμένη προσπάθεια πρόληψης, επιτήρησης και έγκαιρης επιχειρησιακής ανταπόκρισης αποδίδει.

Την ίδια στιγμή, η αύξηση κατά περίπου 35% στις πυρκαγιές σε

θαμνώδεις και ποώδεις εκτάσεις και η αύξηση κατά περίπου 24% στις χορτολιβαδικές εκτάσεις υποδηλώνουν δύο σημαντικές τάσεις:

Πρώτον, τη μετατόπιση της φωτιάς προς περιαστικά και εγκαταλελειμμένα τοπία,

Και δεύτερον, τη μεγάλη ευφλεκτικότητα λόγω συσσωρευμένης βιομάζας, ειδικά εκεί όπου η βόσκηση έχει μειωθεί, σε συνδυασμό με ξηρασία και αυξημένη αναφλεξιμότητα της χλόης.

Η σημασία αυτής της αύξησης δεν βρίσκεται τόσο στο καθαρά οικολογικό σκέλος,

όσο στο ότι τέτοιες πυρκαγιές μπορούν να λειτουργήσουν ως «προθάλαμος» μεγαλύτερων πυρκαγιών, εάν συναντήσουν θαμνώδη ή δασική ζώνη.

Τέλος, η σχεδόν μηδενική μεταβολή στις πυρκαγιές γεωργικής γης δείχνει μια σταθεροποίηση συμπεριφορών και πρακτικών.

Οι φωτιές σε γεωργικές ζώνες ιστορικά συσχετίζονται με καύση υπολειμμάτων, καθαρισμό χωραφιών και συχνά ανεξέλεγκτες εργασίες με σπινθήρες.

Θα πρέπει να προσπαθήσουμε πολύ περισσότερο ώστε να μειώσουμε σημαντικά τις απώλειες παραγωγικής επιφάνειας

και, κατ' επέκταση, την επιβάρυνση στο αγροτικό εισόδημα και στις αρδευόμενες ή καλλιεργήσιμες εκτάσεις.

Και αυτό πρέπει να το κάνουμε με περισσότερη και συστηματική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του αγροτικού κόσμου.

Θα μου επιτρέψετε να σταθώ για λίγο σε ένα εργαλείο που αφορά άμεσα την ασφάλεια των πολιτών: το 112.

Ένα σύστημα που, τα τελευταία χρόνια, συχνά έγινε αντικείμενο ειρωνείας ή αμφισβήτησης στη δημόσια συζήτηση.

Ένα σύστημα που κάποιοι έσπευσαν να χαρακτηρίσουν «υπερβολικό» ή «ενοχλητικό».

Στην Πολιτική Προστασία, ωστόσο, δεν υπάρχει τίποτα πιο πολύτιμο από τον χρόνο.

Ένα έγκαιρο μήνυμα, λίγα λεπτά νωρίτερα, μπορεί να είναι η διαφορά ανάμεσα στη διαφυγή και στην παγίδευση, ανάμεσα στην ασφάλεια και στον κίνδυνο.

Και επειδή ακούστηκε συχνά ότι «το 112 χρησιμοποιείται υπερβολικά», ας δούμε τα στοιχεία — όχι τις εντυπώσεις.

Το 2025, το 112 ενεργοποιήθηκε μόλις στο 5,5% των πυρκαγιών.

Αυτό το ποσοστό δεν δείχνει υπερβολή — δείχνει στοχευμένη ενεργοποίηση, με επιχειρησιακή κρίση και αυτοσυγκράτηση:

Δεν ενεργοποιείται για κάθε συμβάν.

Δεν ενεργοποιείται προληπτικά χωρίς λόγο.

Δεν ενεργοποιείται για λόγους επικοινωνίας.

Ενεργοποιείται μόνο όταν υπάρχει πραγματικός και άμεσος κίνδυνος για κατοικημένες περιοχές, ανθρώπινες ζωές ή κρίσιμες υποδομές.

Και όσο η κλιματική κρίση αλλάζει την ταχύτητα και την ένταση των φαινομένων, τόσο το 112 θα παραμένει ένας αναντικατάστατος κρίκος της Πολιτικής Προστασίας στη χώρα.

Περισσεύει να πούμε ότι πολλές από τις φετινές πυρκαγιές θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί.

Θα μπορούσαν να μην είχαν ξεκινήσει καν — αν είχαν τηρηθεί βασικοί κανόνες προσοχής, αν είχαν γίνει ασφαλέστερες επιλογές προσαρμοσμένες στις νέες κλιματικές συνθήκες που ζούμε.

Έχει σημασία να αντιληφθούμε ότι όταν μιλάμε για «αμέλεια», δεν αναφερόμαστε σε ακραίες ή σπάνιες συμπεριφορές·

αναφερόμαστε σε καθημερινές πρακτικές που θεωρούνται συνηθισμένες, αλλά οι οποίες — υπό τις σύγχρονες κλιματικές συνθήκες — δημιουργούν υψηλό κίνδυνο έναρξης πυρκαγιάς.

Εκεί όπου η αιτία είναι αμέλεια, απαιτούνται διαρκής ενημέρωση, εκπαίδευση, κανόνες και συμμόρφωση. Θα πρέπει να επιμείνουμε με κάθε τρόπο.

Εκεί όπου η αιτία είναι πρόθεση, απαιτείται έρευνα, δίωξη και εφαρμογή του νόμου χωρίς καμία ανοχή.

Στον τομέα της αντιμετώπισης των εμπρησμών, τα στοιχεία του 2025 αποδεικνύουν μια ουσιαστική αλλαγή σελίδας.

Οι συλλήψεις έχουν αυξηθεί σημαντικά και παραμένουν σε υψηλά επίπεδα, ακόμη και με λιγότερες συνολικά πυρκαγιές.

Την ίδια στιγμή, οι προφυλακίσεις αποτελούν ίσως το πιο ισχυρό μήνυμα αποτροπής.

Από μια δεκαετία σχεδόν μηδενικής δικαστικής αξιοποίησης, έχουμε περάσει σε ένα νέο θεσμικό στάδιο, όπου οι σοβαρές περιπτώσεις τεκμηριώνονται, δικάζονται και αντιμετωπίζονται από το κράτος με τη σοβαρότητα που απαιτείται.

Η σταθερή διατήρηση των προφυλακίσεων σε υψηλό επίπεδο για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά δείχνει ότι η προσπάθεια δεν είναι συγκυριακή — αλλά μετατρέπεται σε μόνιμη λειτουργία του συστήματος.

Αυτό δεν σημαίνει, βέβαια, ότι λύσαμε το πρόβλημα.

Σημαίνει όμως ότι για πρώτη φορά το αντιμετωπίζουμε με τρόπο που μπορεί να αλλάξει συμπεριφορές, να μειώσει κινδύνους και να προστατεύσει ανθρώπινες ζωές, περιουσίες και το φυσικό περιβάλλον.

Κυρίες και κύριοι,

ο απολογισμός μιας αντιπυρικής περιόδου δεν προσφέρεται ούτε για πανηγυρισμούς, ούτε για καταστροφολογία.

Προσφέρεται για κάτι πολύ πιο ουσιαστικό:

για άντληση διδαγμάτων και ουσιαστική γνώση.

Φέτος είχαμε δύσκολες στιγμές, αλλά είχαμε και αποτελέσματα που δείχνουν ότι πολλοί κρίκοι αυτής της προσπάθειας λειτουργούν πλέον καλύτερα από το παρελθόν.

Καμία επιτυχία δεν είναι δεδομένη.

Και καμία πρόκληση δεν αντιμετωπίζεται με την πλάτη γυρισμένη στο γεγονός ότι η κλιματική πραγματικότητα αλλάζει πιο γρήγορα από τις συνήθειές μας.

Θα ήταν εύκολο να σταθούμε μόνο σε όσα πήγαν καλά.

Θα ήταν εξίσου εύκολο να εστιάσουμε μόνο σε όσα μας δυσκόλεψαν.

Το δύσκολο — και αυτό που οφείλουμε θεσμικά — είναι να κρατήσουμε και τα δύο:

τι λειτουργεί και πρέπει να ενισχυθεί,

τι δεν λειτουργεί ακόμη και πρέπει να αλλάξει.

Το 2025 μάς έδειξε ότι η συνεργασία, ο σχεδιασμός, η πρόληψη, η εκπαίδευση και η επιχειρησιακή ετοιμότητα δεν είναι έννοιες στα χαρτιά — είναι παράγοντες που σώζουν ζωές, προστατεύουν το περιβάλλον, περιορίζουν τις επιπτώσεις και αυξάνουν την ανθεκτικότητα της χώρας.

Η Πολιτική Προστασία δεν είναι ένας απομονωμένος μηχανισμός.

Είναι ένα οικοσύστημα συνεργασίας: του Πυροσβεστικού Σώματος, των Ενόπλων Δυνάμεων, της Αστυνομίας και του Λιμενικού Σώματος, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης,

των επιστημονικών φορέων, των εθελοντών, των υπηρεσιών του κράτους, αλλά και των ίδιων των πολιτών.

Κανένας από αυτούς τους κρίκους δεν μπορεί μόνος του να σηκώσει το βάρος.

Αλλά όλοι μαζί μπορούν.